

0. SAMMENDRAG

0.1 Formål, bakgrunn og metode:

Indre Helgeland kommunerevisjon (IHK) har etter bestilling fra kontrollutvalget gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedrørende om politiske vedtak blir fulgt opp av administrasjon i Vefsn kommune.

Formålet med prosjektet er å sette fokus på hva kommunen har av rutiner for oppfølging av vedtak i politiske organer, og hvordan disse blir iverksatt og fulgt opp.

Rapporten bygger på fakta innhentet både via skriftlig og muntlig henvendelse til rådmannen, samt intervjuer av relevante personer. Vi har også gjennomgått vedtak for enkelte utvalgte områder. De fakta som på denne måten er fremkommet er så analysert og vurdert opp mot revisjonskriteriene. På bakgrunn av våre vurderinger har vi til slutt trukket konklusjoner og gitt anbefalinger.

0.2 Problemstillinger:

Følgende todelte hovedproblemstilling er definert:

1. Har kommunen rutiner som sikrer at vedtak i de ulike politiske organer blir iverksatt og fulgt opp av rådmannen?
2. Har rådmannen rutiner for å sikre at de tiltak som er grunnlaget i budsjettet blir fulgt opp?

0.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene bygger på ovenstående problemstillinger. Videre bygger de på lover, forskrifter, kommunens interne reglementer og retningslinjer.

0.4 Konklusjon

Vedrørende iverksetting, oppfølging og rapportering: Etter det IHK konkluderer med har Vefsn kommune rutiner for å sikre at vedtak i de ulike politiske organer blir iverksatt og fulgt opp. Kommunen har et delegasjonsreglement som følges opp gjennom saksbehandlingen fram til politisk behandling i kommunen. Undersøkelser i saksbehandlingsarbeidet som ble gjennomført for 2006 viser at saksbehandlingen fungerer slik den skal i følge lover, forskrifter og internt reglement.

Vedrørende oppfølging av budsjettvedtak: IHK konkluderer med at Vefsn kommune følger opp de vedtak som ligger i budsjettet. I de tilfellene hvor det ikke følges opp er det utenforstående forhold som inntreffer som kommunen vanskelig greier å ta høyde for. Dette kan for eksempel være protester og innsigelser fra grunneier. Konklusjon vedrørende oppfølging av vedtak er at det er funnet i orden.

0.5 Anbefalinger

IHK har en anbefaling å komme med til Vefsn kommune. Kommunens oppfølging for øvrig av politiske vedtak fungerer meget godt. Ved eventuelle utsettelse eller overskridelser er kommunens administrasjon rask med å få informert politikerne om de uforutsette hendelsene som er kommet til.

Anbefaling: Kontrollutvalg (KU) og revisor underrettes om eventuelle vedtak som enten er mangelfulle gjennomført eller ikke lar seg gjennomføre, jfr. KU-forskriften § 4.

1. INNLEDNING

1.1 Hjemmel for forvaltningsrevisjon

Kommunens virksomhet skal i følge kommuneloven § 78 og forskrift om revisjon kapitel 3 være gjenstand for forvaltningsrevisjon. Dette innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å bidra til:

- Økt produktivitet, effektivitet og måloppnåelse for kommunen.
- At kommunal virksomhet drives i samsvar med regelverket.
- Å skaffe fram informasjon som gir grunnlag for kommunestyrets og kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen.

1.2 Bakgrunnen for forvaltningsrevisjonsprosjektet

IHK har etter bestilling fra kontrollutvalget i Vefsn kommune gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedrørende om politiske vedtak blir gjennomført av administrasjonen i kommunen, jfr. vedlegg 1. Bakgrunn for bestillingen bygger på om vedtak som gjøres av politikerne i tilstrekkelig grad blir fulgt opp.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet fremkom i Overordnet analyse av kommunen, og hvor planen ble vedtatt av kommunestyret 14/12-05.

2. FORMÅL OG PROBLEMSTILLING

2.1 Formål

Formålet med prosjektet er å sette fokus på om kommunen har rutiner for oppfølging av at vedtak i politiske organer blir iverksatt og utført.

2.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger er definert:

1. Har kommunen rutiner som sikrer at vedtak i de ulike politiske organer blir iverksatt og fulgt opp av rådmannen?

IHK fikk videre et supplement til allerede bestilt forvaltningsrevisjonsprosjekt fra kontrollutvalget i kommunen, jfr. vedlegg 2. Kontrollutvalget ønsker også utredet hvordan "elementer i planvedtak" følges opp av rådmannen. Etter nærmere samtaler med kontrollutvalgssekretær Knut Soleglad kom vi sammen fram til denne problemstillingen:

2. Har rådmannen rutiner for å sikre at de tiltak som er i budsjettet blir fulgt opp?

Med dette ønsker kontrollutvalget å få undersøkt om de mange tiltak som er i selve budsjettet realiseres, og om rådmannen iverksetter de budsjettvedtak som treffes av kommunestyret, spesielt med hensyn til investeringsbudsjettet, jfr. vedlegg 3.

3. REVISJONSKRITERIER

I henhold til Revisjonsforskriftens § 7 skal det etableres revisjonskriterier for det enkelte prosjekt. Det er kriterier vi vurderer fakta opp mot for å kunne besvare prosjektets problemstillinger. Kriteriene er et viktig grunnlag for de analyser og vurderinger vi foretar, konklusjonene som trekkes og for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

Revisjonskriterier med bakgrunn i lov- og regelverk:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 nr. 107, kommuneloven
- Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) av 15.12.2000, regnskapsforskriften
- Forskrift om årsbudsjett av 15.12.2000, budsjettforskriften.

Kommunens interne reglementer og retningslinjer :

- Reglement for Vefsn kommunestyre, vedtatt av kommunestyret 4/5-1994
- Reglement for Vefsn formannskap, vedtatt av kommunestyret 4/5-94 og oppdatert 14/10-2002
- Vefsn kommunes økonomireglement, vedtatt av kommunestyret 26/5-2004
- Årsrapport for 2006.

For å besvare problemstillingene overfor skrev IHK et brev til rådmannen vedrørende kommunens arbeid med å sikre at vedtak blir fulgt opp med påfølgende spørsmål, jfr. vedlegg 4.

Fastsettelse av kriteriene er gjort under drøftingen rundt hver enkelt problemstilling i kapittel 7.1 og kapittel 8.1.

4. METODE OG FREMGANGSMÅTE

Prosjektet er lagt opp etter Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) sin standard for forvaltningsrevisjon - RSK 001 "Standard for forvaltningsrevisjon organisert som prosjekt". Standarden fastsetter normer og gir veiledning vedrørende forvaltningsrevisjon organisert som egne prosjekter, med en beskrivelse av omfanget av oppgaven og veiledning i hvordan forvaltningsrevisjon kan planlegges, gjennomføres og rapporteres.

Rapporten bygger på fakta innhentet både via skriftlig og muntlig henvendelse til Vefsn kommune. Vi har videre gjennomgått vedtak i kommunestyret, formannskapet og de tre tjenesteområdene. De fakta som på denne måten er fremkommet er så analysert og vurdert opp mot revisjonskriteriene. På bakgrunn av våre vurderinger har vi til slutt trukket konklusjoner og eventuelt gitt anbefalinger.

5. AVGRENSNINGER

5.1 Innholdsmessig avgrensning

Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet omfatter kun rutiner og praksis rundt iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak i kommunen. Deretter vil IHK ta stikkprøver for å undersøke at vedtakene blir fulgt opp, og at det rådmannen sier i sin skriftlige tilbakemelding til IHK er riktig, jfr. vedlegg 5.

Vi vil ikke se på gjennomføringen av administrative vedtak som er en følge av kommunestyrets delegasjonsvedtak i saker av ikke prinsipiell betydning, og den tilbakerapporteringen som er avtalt i den forbindelsen.

5.2 Tidsmessig avgrensning

Forvaltningsrevisjonsprosjektet avgrensner seg til år 2006 og våren 2007. Vi antar at de fleste av vedtakene vil være iverksatt i dag.

5.3 Utvalgsstørrelse

Foruten kommunestyre og formannskap, har Vefsn kommune 3 tjenesteområder som det saksbehandles for, henholdsvis tjenesteområde oppvekst, tjenesteområde omsorg og tjenesteområde samfunnsutvikling. Videre er det 22 ulike politiske råd, nemder, utvalg og styrer i kommunen. Vi har i denne undersøkelsen valgt å se på vedtak gjort i kommunestyre, formannskap og de tre tjenesteområdene.

6. KVALITETSSIKRING

Fakta kommet fram gjennom samtaler vil naturligvis være påvirket av intervjuobjektets personlige oppfatning av saken. Opplysningene er imidlertid verifisert og komplettert ved en gjennomgang av dokumentasjon i saksmapper.

IHK har brukt ressurser for å sikre seg at de data vi presenterer er riktig. Dette har skjedd gjennom å bruke saksdokumenter fra 2006 som vi har analysert og kontrollert.

7. HAR KOMMUNEN RUTINER SOM SIKRER AT VEDTAK I DE ULIKE POLITISKE ORGANER BLIR IVERKSATT OG FULGT OPP?

7.1 Fastsettelse av revisjonskriterier

Kommunelovens §23 vedrørende Administrasjonssjefen oppgaver og myndighet, punkt 2, sier følgende:

"Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt."

Dette leder til følgende revisjonskriterie:

- Rådmannen skal påse at vedtak blir iverksatt og fulgt opp.

I det følgende vil IHK undersøke rutiner og praksis rundt iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak i kommunen.

7.2 Beskrivelse av fakta

Som vi så av kriteriet over, er det rådmannen som på ulike områder skal påse at vedtak blir iverksatt og fulgt opp. Vi vil nedenfor foreta en beskrivelse av de rutine og systemene som er satt i verk for at disse oppgavene skal bli ivaretatt, det vil si:

- Elektronisk saksbehandlingssystem
- Kommunens saksbehandlingsregler
- Internt kvalitetssikringssystem.

7.2.1 Elektroniske saksbehandlingssystemer

Vefsn kommune har siden sommeren 1999 benyttet seg av saksbehandlingssystemet Kontor 2000 (K2000). I ettertid er det blitt modifisert og utvidet. Det kalles i dag EDBsak og Arkiv (forkortet eSak), men rådmannen bruker i sitt svar til IHK fortsatt betegnelsen K2000. K2000 og eSak vil være likestilte i den videre forvaltningsrevisjonsrapporten.

I systemet kan man ta ut sakslistor og møteprotokoller fra kommunestyre, formannskap og utvalgene. Saksgang og dokumenter kan man se ved å søke på hver enkelt sak. Systemet er et fullt elektronisk saksbehandlingssystem hvor man får oversikt over all korrespondanse og politisk behandling i saken. Logg føres slik at man kan se hvem som har endret saken og/eller journalposten. Man kan videre ta ut rapporter over saker vedrørende delegerte vedtak og politiske vedtak i en gitt periode, og/eller i et av de store utvalgene. Dette skjer først og fremst ved at alle saker som blir registrert i systemene, også de politiske sakene, må ha en saksbehandler som er ansvarlig på vegne av rådmannen for utredning, iverksetting og oppfølging. Saksbehandler kan ta ut oversikter over egne uavsluttede saker eller egne ubesvarte henvendelser, noe som hjelper til med å sikre at ingen saker blir stående ubehandlet. En sak blir stående på listen over uavsluttede saker inntil alle journalposter i saken er avskrevet og selve saken er avsluttet. Det er arkivet som markerer saken som avsluttet ved å merke dem med bokstaven A.

Alle dokumenter som kommer inn til kommunen og krever saksbehandling blir registrert i K2000 og tildelt en saksbehandler. Saksbehandler har ansvaret for oppfølging av saken, også ved å klargjøre den til politisk behandling.

Når saksbehandler har klargjort en sak til politisk behandling sendes den til vedkommendes leder for godkjenning. Leder godkjenner saken og sender den til strategisk ledelse. Når saken er godkjent av rådmannen, legges saken klar til behandling og kommer med på sakskartet i første møte.

Når sakene er ferdigbehandlet politisk i kommunestyre, formannskap eller tjenesteområdene går den tilbake til saksbehandler som har ansvar for videre oppfølging av saken. Saksbehandler sender ut melding om vedtak.

I følge formannskapssekretær Rigmor J. Leknes kan en svakhet ved K2000 være høy brukerterskel. Ved å være lite borti arkivsystemet er det dessverre vanskelig å huske alt som må gjøres i forbindelse med et arbeid i systemet.

7.2.2 Kommunens saksbehandlingsregler

I et brev datert 23/1-07, stilte IHK rådmannen følgende spørsmål vedrørende hvilket system kommunen har i dag for oppfølging av politiske vedtak, jfr. vedlegg 4. Svaret var følgende, jfr. vedlegg 5 første spørsmål:

- *"Når vedtak er gjort, går saksmappe tilbake til saksbehandler som - dersom denne ikke er enhetsleder/kommunalsjef - tar kontakt med en av disse og drøfter hvordan saken videre skal behandles.*
- *Rådmannen etterspør oppfølging av vedtak hos kommunalsjefen, økonomi- og personalsjef, og disse rapporterer skriftlig til rådmann på oppfulgte vedtak.*
- *Rådmannen legger fram liste over for formannskapet ved årets slutt.*
- *Vedtak som av en eller annen grunn ikke lar seg effektuere, skal av rådmannen ved kommunalsjef legges fram for formannskap og kommunestyre."*

7.2.3 Intern kvalitetssikring

I brevet til Vefsn kommune ved rådmannen stilte IHK rådmannen spørsmål om kommunen fører register vedrørende oppfølging av politiske vedtak i kommunestyre eller formannskap og hvor vi finner dette registret. Svaret vi fikk var følgende, jfr. vedlegg 5 tredje spørsmål:

- *"Lister har hittil blitt ført i den grad kommunalsjefene, økonomi- og personalsjef rapporterer til rådmannen og rådmannen videre til formannskap og kommunestyre.*
- *Det er uklart om listene finnes på Kontor 2000.*
- *Det arbeides nå med et system i Kontor 2000 hvor slike lister skal føres.*
- *Rådmannen vurderer rapporteringen i henhold til disse listene sammen med øvrig tertialrapportering."*

Om det finnes politiske vedtak som eventuelt ikke er fulgt opp av rådmannen svarer han følgende, jfr. vedlegg 5 tredje spørsmål:

- *"I den grad rådmannen kjenner til er det ingen vedtak som ikke blir gjennomført/effektuert, men uforutsette grunner; for eksempel nye utredninger, uforutsette forhold som dukker opp, uforutsette økonomiske uttelling osv.*
- *I de tilfeller saker blir forsinket tas dette opp med politisk myndighet."*

Rådmannen er ansvarlig for at politiske vedtak blir gjennomført, men hvordan blir saker fordelt av rådmannen og hvordan blir rådmannen formelt informert om det arbeidet som er gjort for å følge opp vedtakene? Rådmannen svarer følgende, jfr. vedlegg 5 fjerde spørsmål:

- *"Vi har meget dyktige arkivarer som fordeler saker til saksbehandlere etter fagområder. Kommer en sak til feil saksbehandler, blir dette rettet opp ved at mottaker henvender seg til arkivar og ber saka omfordelt til annen person - eller saka blir fordelt til kommunalsjefen som eventuelt foretar videre fordeling.*
- *Saker som i utgangspunktet ikke kommer "annet steds fra" - saker som oppstår gjennom utvikling/ending m.v., fordeles av rådmannen til kommunalsjefen innen fagfeltet eller til økonomi- og personalsjef dersom saka er innen dette feltet.*
- *Rådmannen blir muntlig informert i ledermøte av kommunalsjefene, økonomi- og personalsjef om hva som er gjort for å følge opp vedtakene."*

Har rådmannen et system for å evaluere at vedtak som er gjort av politikere blir fulgt slik politikerne vedtok? Hvis ikke, blir politikerne informert om dette? Rådmannen svarer følgende, jfr. vedlegg 5 femte spørsmål:

- *"Rådmannen har hittil utført slik evaluering ved å etterspørre vedtaket og vurdere om dette er i henhold til det politikerne vedtok. Hvis rådmannen er av den oppfatning at vedtaket ikke er i overensstemmelse med det politikerne vedtok - noe jeg ikke kan erindre har skjedd i de 14 månedene jeg har hatt stillingen - skal politikerne informeres."*

7.3 Revisjonens funn og vurderinger

7.3.1 Generelt

Rådmannen har gjennomført fullført saksbehandling ved å ha delegert sitt ansvar for at politiske vedtak blir iverksatt, til saksbehandlerne.

Ved å bruke K2000 som et hjelpemiddel i saksbehandlingen, har man en sikkerhet for at alle saker har en navngitt saksbehandler med ansvar for saksutredning, iverksettelse og oppfølging. Inntil saken er avsluttet vil den dermed komme fram på saksbehandlerens liste over uavsluttede saker. En journalpost (dokument) som ikke er avskrevet, vil komme fram på saksbehandlerens restanseliste over ubesvarte journalposter. I teorien kan man derfor være trygg på at ingen saker eller dokumenter "blir borte" underveis, men at saken står på lista hos en saksbehandler inntil den er effektivt og det er gitt beskjed til arkivet om at journalposten kan avsluttes. Saksbehandlerens systemet K2000 synes derfor å være et egnet hjelpemiddel for å sikre at alle vedtak blir iverksatt. Hvor godt dette systemet fungerer, avhenger imidlertid av hvordan K2000 brukes. En korrekt bruk av systemet vil både gi saksbehandlerne et godt utgangspunkt til å forberede sakene og senere iverksette dem, og forenkle oppfølgingen i ettertid.

K2000 er tenkt brukt som oppfølgingssystem for politiske saker. Da er man avhengig av at avsluttede saker kommer med på restanselista. Av hensyn til saksbehandlerens oversikt over egne ubesvarte henvendelser og ikke avsluttede saker, mener vi at det er en fordel at alle saker som er endelig avsluttet også blir borte fra restanselistene. Vi har videre forståelse for det praktiske i å ha enkelte "gjennomgangssaker" som ikke er avsluttet før året er omme.

7.3.2 Har svak kvalitetssikring medført at vedtak ikke er blitt iverksatt?

Vi vil i det følgende gjennomføre stikkprøver av vedtak for saker som skal behandles i kommunestyret, formannskapet og de tre tjenesteområdene. Grunnlagsmaterialet for undersøkelsen følger av vedlegg 6.

Kommunestyre

Etter kommuneloven § 6 er det kommunestyre som er kommunens øverste organ og dermed myndighet til å treffe vedtak i alle saker som angår kommunen så langt ikke annet følger av lov.

IHK gjennomførte en todelt stikkprøve for å undersøke om vedtak i kommunestyret var fulgt opp. I første del skrev vi navnet på alle potensielle saksbehandlere i kommunen fra alle deler av kommunens virksomhet som skole, administrasjon, helse med flere. Deretter kontaktet vi kommunearkivar og leder service i Vefsn kommune, Asle Tveiti. Sammen tok vi rundt 20 stikkprøver fra ansatte i kommunen, hvor ti stykker viste seg driver med saksbehandling. Deretter gikk vi gjennom alle sakene til disse saksbehandlerne for å se om sakene som skulle til kommunestyret var utredet og viderebehandlet slik de skal.

Alle vedtak var, etter det IHK kommer frem til i sine undersøkelser, gjennomført og i orden. Noen av saksbehandlerne har mange saker som skal videre til kommunestyret, mens andre av de ti undersøkte saksbehandlerne har få eller ingen saker til kommunestyret.

I andre del ble ni saker som har vært behandlet i kommunestyret undersøkt nærmere med hensyn til oppfølging av vedtak. Også her følges sakene opp. Ingenting av det IHK undersøkte ligger på vent eller er avglemt.

Også tertialrapportene er i orden. I følge forskrift til årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) § 10 skal administrasjonssjefen gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og innbetalinger og utgifter og utbetalinger i henhold til vedtatte årsbudsjett. I følge merknader til forskrift om årsbudsjett for § 10 skal slik rapportering skje med jevne mellomrom og minst to ganger i året.

Vefsn kommune har hatt slik rapport for tertial 1 til kommunestyret 21/6-2006 og tertial to til kommunestyret 22/11-2006. Dette er riktig gjennomført og i orden.

Formannskap

IHK gjennomførte undersøkelser for vedtak gjort i formannskapet i kommunen. Delegasjonsreglementet for formannskapet ble vedtatt av kommunestyret 3/10-01.

I følge kommunelovens § 8 nr. 3 skal formannskapet behandle forslag til økonomiplan, årsbudsjett og skattevedtak. Videre har de utvidet myndighet i hastesaker.

I følge delegasjonsreglementet fra kommunestyret gis formannskapet myndighet innen 11 ulike områder, blant annet for fastsettelse av pris for erverv, avhende eller bortfeste av fast eiendom eller rettigheter i fast eiendom i punkt 4 og bevilgning av midler blant annet til tilskuddssaker.

Alle vedtak var, etter det IHK kommer frem til i sine undersøkelser, gjennomført og i orden.

Faste utvalg knyttet mot kommunestyret

IHK gjennomførte undersøkelser vedrørende de politiske utvalg for de tre tjenesteområdene, henholdsvis omsorgsutvalget, utvalg for kultur og samfunnsutvikling og oppvekstutvalget.

I følge delegasjonsreglementet, vedtatt av kommunestyret 3/10-01, består utvalgene av kommunestyrets medlemmer og varamedlemmer. Utvalgene forbereder saker for kommunestyret og fremmer innstilling i de saker som de får til behandling. Ordfører er gitt myndighet til å fordele sakene på utvalgene. Utvalgene er i utgangspunktet ikke gitt beslutningsmyndighet i enkeltsaker på vegne av kommunen. Men:

- Deler av Omsorgsutvalget utgjør klagenemnd for helse- og sosialsaker. Utvalgene fungerer også som kontrollutvalg etter alkoholloven, som fondsstyre for Martin Hagfors-fondet og tildeler midler fra testamentarisk gave fra Torny og Artur Berg.
- Utvalg for kultur og samfunnsutvikling er jury for kulturprisen som utdeler årlig.
- Oppvekstutvalget er tildelt myndighet i henhold til skysreglement for grunnskole.

IHK kom frem til at Kulturprisen for 2005 var utdelt. Videre var det gitt stipend til utøvere, og lag og foreninger. Svarbrev var sendt til søkerne. For øvrig var det minimalt med vedtak hvor utvalgene har beslutningsmyndighet. Sakene var sendt videre til formannskap og kommunestyre. IHK har ingen andre indikasjoner enn at dette er i orden.

7.3.3 Konklusjon vedrørende iverksetting, oppfølging og rapportering

Etter det IHK kan konkludere med i sitt arbeid har Vefsn kommune rutiner for å sikre at vedtak i de ulike folkevalgte organer blir iverksatt og fulgt opp.

Kommunens reglement vedrørende saksbehandling frem til politisk behandling og deretter behandling etter at vedtak er gjennomført, er i de undersøkelser IHK har gjennomført funnet i orden. Ingen saker eller vedtak er funnet som er glemt av kommunen. Undersøkelser av saksbehandlingsarbeidet som ble gjennomført viser at saksbehandlingen fungerer slik den skal i følge lover, forskrifter og internt reglement.

8. BLIR VEDTAK I BUDSJETTET FULGT OPP?

I budsjettvedtaket i desember er det mange tiltak som skal følges opp for det kommende året både med hensyn til drift og investering. I den anledning fikk IHK et supplement til bestillingen hvor kontrollutvalget ønsker å undersøke hvordan rådmannen følger opp de forhold som fremkommer i budsjettet som blir vedtatt av kommunestyret. I den forbindelse ble det gjennomført en undersøkelse for å avklare dette.

Vi vil her starte med å fastsette revisjonskriteriet. Deretter går vi over til å beskrive fakta og foreta vurderinger for hvert enkelt kriterium. Basert på dette vil vi til slutt trekke en konklusjon i forhold til problemstillingen.

8.1 Fastsettelse av revisjonskriterier

8.1.1 Lovverkets krav til rapportering

a) Rapportering i forhold til vedtatt budsjett:

Det er kommunestyret som fastsetter kommunens årsbudsjett. I kommuneloven fremgår det i §47, Årsbudsjettets bindende virkning, punkt 2 at rådmannen skal gi melding til kommunestyret om endringer som har betydning for budsjettet.

I forskrift om årsbudsjett av 15. desember 2000, §10, går det fram at rådmannen gjennom budsjettåret skal legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og innbetalinger og utgifter og utbetalinger i henhold til det vedtatte årsbudsjett. I merknader til forskriftens § 10 angir at slik rapportering skal skje med jevne mellomrom og minimum to ganger i året. Dersom administrasjonssjefen finner rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret foreslås nødvendige tiltak.

Ut over det som er nevnt ovenfor, har lovverket ingen bestemmelser rundt rapportering til politikere om resultat av de vedtakene de har fattet.

8.1.2 Kommunens egne krav til vedtatt budsjett

Kommunens økonomireglement kapittel 2 omhandler utarbeidelse, fordeling, behandling, disponering og oppfølging av budsjett og økonomiplan. Her blir ulike forhold vedrørende budsjett trukket frem og drøftet for å legge grunnlaget og sikre at kommunens midler til enhver tid brukes i forhold til de intensjoner som vedtak i budsjett bygger på.

I følge økonomireglementets kapittel 2.3.2 vedrørende drift må kommunestyret selv foreta endringer i de komponenter som hører innunder sum frie disponible inntekter, finansutgifter netto, og til finansiering av utgifter ført opp i investeringsbudsjettet, jfr. budsjettskjema 1a.

For investeringer fremgår det i kapittel 2.3.2 at kommunestyret selv skal foreta endringer i investeringsbudsjettet på samme nivå som dette ble vedtatt på budsjettstadiet, jfr. budsjettskjema 4, det vil si dersom inntekts- og utgiftsposter på et prosjekt må økes.

Videre må kommunestyret selv foreta endringer i driftsbudsjettet dersom det oppstår ekstraordinære inntekter på over kr. 100.000,- innenfor en driftsenhet. I kapittel 2.3.5 fremgår

det at rådmannen har fullmakt til å disponere ekstraordinære merinntekter på inntil kr. 100.000,- på den enkelte driftsenhet.

Videre fremgår det i økonomireglementet kapittel 2.3.5, vedrørende avsetninger og bruk av avsetninger, at rådmannen har fullmakt til å avsette til disposisjonsfond ledige midler innen ett rammeområde og disponere disse i senere budsjett. Disponeringen av midler skal i utgangspunktet ikke benyttes til å øke driftsnivået på rammeområdet, men brukes til å finansiere ekstraordinære tiltak.

Viktig er det også å forstå at rådmannen gis fullmakt til overføring av budsjettbeløp i investeringsbudsjettet som følge av forskyvning av prosjektenes framdrift, ved at budsjettbeløpet reduseres i regnskapsåret og overføres til påfølgende budsjettår. Men prosjektets totalbudsjett kan ikke endres.

Dette leder til følgende kriterie som også følger problemstillingen:

- Har rådmannen rutiner for å sikre at de tiltak som er grunnlaget i budsjettet blir fulgt opp?

8.2 Beskrivelse av fakta:

Det er rådmannen som skal påse at økonomiske forhold blir rapportert til politikerne etter de lover, forskrifter og det som følges av kommunens økonomireglement. Vi vil nedenfor foreta en beskrivelse av de rutinene og systemene som er satt i verk for at disse oppgavene skal bli ivaretatt, det vil si:

- Kommunens saksbehandlingsrutiner vedrørende økonomiske saker.
- Oppfølging av det grunnlag som budsjettet bygger på.

Rådmannens kommentar vedrørende oppfølging av politiske vedtak:

I IHK sitt brev til rådmannen ble det stilt flere spørsmål vedrørende oppfølging av vedtak, som også innbefattet vedtak som omhandler økonomiske saker. Rådmannen kommer i sitt svar på vårt brev med flere kommentarer på forhold som kontrollutvalget ønsket å få utredet ved sin tilleggsbestilling.

Det første vi ønsket avklart var om rådmannen har et system for spesielt god oppfølging av politiske vedtak som medfører økonomisk risiko for kommunen? Rådmannen svarer følgende, jfr. vedlegg 5 sjette spørsmål:

- *"Vedtak som medfører økonomisk risiko for kommunen er vanligvis nedfelt i økonomiplanen og årsbudsjettet som følger av planlagte tiltak i kommunedelplanene.*
- *Kommunedelplanenes tiltaksdel evalueres årlig og rapporteres til kommunestyret.*
- *Økonomireglementet ligger til grunn for håndtering av kommunens økonomi.*
- *Prosjektregnskap i forbindelse med vedtatte investeringer/utbygginger framlegges revisjon og kommunestyre for godkjenning, og årsregnskap viser forbruk versus budsjetterte milder.*
- *Rådmannen rapporterer hvert tertial til kommunestyret på blant annet økonomiske forhold."*

Videre ønsket vi å få avklart hvordan rådmannen blir formelt informert om det arbeidet som er gjort for å følge opp vedtakene, jfr. vedlegg 5. Her svarer rådmannen i fjerde spørsmål punkt tre at:

- *“Rådmannen blir muntlig informert i ledermøte av kommunalsjefene, økonomisjefen og personalsjefen om hva som er gjort for å følge opp vedtakene.”*

Har da rådmannen et system for å evaluere at vedtak som er gjort av politikere blir fulgt slik politikerne vedtok? Rådmannen svarer følgende, jfr. vedlegg 5 femte spørsmål:

- *“Rådmannen har hittil utført slik evaluering ved å etterspørre vedtaket og vurdere om dette er gjort i henhold til det politikerne vedtok. Hvis rådmannen er av den oppfatning at vedtaket ikke er i overensstemmelse med det politikerne vedtok - noe jeg ikke kan erindre har skjedd i de 14 månedene jeg har hatt stillingen - skal politikerne informeres.”*

Denne informasjon bør også tilflyte revisjon og KU vedrørende mulig manglende eller mangelfull gjennomføring av vedtak, jfr. KU- forskriftens § 4.

8.3 Revisors funn og vurdering:

I det følgende vil vi foreta en gjennomgang av vedtak som gjelder økonomi og som påvirker budsjett/regnskap. IHK gjennomførte diverse undersøkelser for å avdekke eventuelle svakheter i oppfølging av vedtak, jfr. vedlegg 7 hvor grunnlaget fremgår.

Oppfølging av tilleggsbevilgninger

IHK tok utgangspunkt i kommunestyrets budsjettmøte 14/12-2005 hvor det ble det vedtatt flere endringer som medførte økning i driftsutgiftene. Dette omhandlet blant annet midler til nattbasen med kr. 1.000.000,-, kompetanseutvikling lærere med kr. 300.000,- og jordmorstilling med kr. 150.000,-.

For nattbasen ble det i forarbeidet til budsjettet vurdert å legge ned tilbudet. Dette ble endret i kommunestyrets budsjettmøte hvor kommunestyret vedtok å bevilge kr. 1.000.000,- til nattbasen. Disse midlene, med tillegg av kr. 450.000,- fra hver av omsorgsdistriktene, er brukt på nattbasen for 2006.

For kompetanseutvikling i forbindelse med kompetanseløftet for lærere, ble beløpet på kr. 300.000,- først ført på fellesutgifter skole. Derfra fordelte kommunalsjef oppvekst Gerd Lind midlene til de enkelte skolene. Skolene i sin tur har benyttet midlene til vikardekning for lærere som har deltatt på kompetansehevingstiltak som for eksempel kurs, noe som også var intensjonen med den ekstra bevilgningen. Midlene er gått til funksjon lønn lærere, og gått ut derfra.

For jordmor i 55% stilling ble det gitt en tilleggsbevilgning på kr. 150.000,- i budsjettet. Her ble alle midlene og vel så det brukt i løpet av 2006. Inklusiv sosiale kostnader ble det brukt kr. 180.675,- på jordmorstillingen.

Drifts- og investeringsbudsjettet

IHK gjennomførte også undersøkelser om oppfølging av ordinære vedtak i budsjettet for 2006, vedtatt i kommunestyret 14/12-05, jfr. vedlegg 7. Dette omfattet informasjonsteknologi i skolen, ombygging Vefsn sykehjem, sammenkobling vannverk, botiltak for rusmisbrukere og vann- og avløpsanlegg på Aufles.

Til informasjonsteknologi (IT) i skolen - prosjekt 052A - ble det vedtatt å bruke kr. 1.700.000,-, men det ble brukt kr. 1.665.000,- i løpet av året. Midlene fordeles ut på skolene etter en fordelingsmodell som er utarbeidet. Kommunen har for øvrig laget en egen plan for "Digitalt utstyr i skolene" som nå er revidert og oppdatert for perioden 2007 - 2010. I planen fremgår det hva midlene skal brukes til, det vil si hovedsakelig investeringer i maskinvare og programvare. I økonomiplanen for år 2006-2009 ble det for år 2006 avsatt kr. 1.700.000,- til IT i skolene, for år 2007 er det avsatt kr. 1.035.000,- til samme formål.

For ombyggingen ved Vefsn sykehjem, prosjekt 001A som nå ligger under prosjekt 001B i regnskapet, ble det brukt kr. 263.952,- på planlegging og tilstandsrapport. Imidlertid viste forarbeidet at ombyggingen ville bli langt dyrere enn beregnet hvor økningen var fra kr. 25.000.000,- til at ombyggingen ville koste kr. 35.000.000,-. I møte ble det vedtatt at en arbeidsgruppe skulle nedsettes, jfr. møte i formannskapet 29/8-06 saks.nr. 155/06.

Sammenkobling av Mosjøen og Drevja vannverk - prosjekt 078C - var beregnet å koste kr. 4.000.000,- i følge vedtaket, mens det ble brukt kr. 3.049.891,-. Prosjektet ble rett og slett rimeligere enn antatt, alt utstyr inkludert i følge driftsenhetsleder Harald H. Hammer.

Alle 3 ovenstående er i orden.

Vedrørende botiltak for rusmisbrukere - prosjekt 210A - vedtok kommunen at det skulle bygges åtte boenheter for rusmisbrukere fordelt på to separate bygg. Det ble igangsatt reguleringsarbeid for de aktuelle tomtene og plan- og byggekomiteen kom i gang med sitt oppdrag. Byggestart var vedtatt ettersommeren 2006 og skulle realiseres over to år. Kr. 787.381,- ble brukt til arkitekt og prosjektleder i 2006. Imidlertid viste det seg at boligene ble betydelig dyrere enn det som det som var grunnlaget i kommunen sine beregninger. Men i formannskapsmøte 6/2-2007 ble det vedtatt at byggingen av fire leiligheter skal starte senest i april 2007, dette er senere utsatt da naboene klaget til fylkesmannen, men fikk avslag på klage. Fylkesmannen stadfestet 13/3-07 kommunestyrevedtaket av 21/6-06 etter klagebehandling. Imidlertid, etter samtale med fagleder regulering Tone Larsen 5/7-07 sier hun at det vil bli foretatt en mindre vesentlig reguleringsendring i løpet av sensommeren år 2007 for å imøtekomme naboene litt. Så kanskje kommer ikke byggingen i gang for høsten år 2007. Den mindre reguleringsendringen kommer til å bli administrativt behandlet med brev til de involverte. Planutvalget får da orientering i møte om det som er gjennomført.

Når det gjelder vann- og avløpsanlegg for eksisterende bebyggelse på Aufles - prosjekt 040C - ble det vedtatt å bruke kr. 600.000,- på dette i budsjettet for 2006. Imidlertid ble det ikke brukt midler i det hele tatt på prosjektet. Grunnen var at en grunneier satte seg mot vedtaket. Dette ble rapportert tilbake til kommunestyret i budsjettmøtet i desember år 2006. For øvrig vil prosjektet komme i gang igjen etter sommerferien år 2007 da kommunen har fått tillatelse av Statens vegvesen å legge ledningene i ny trase.

8.4 Konklusjon vedrørende oppfølging av budsjettvedtak

IHK konkluderer med at Vefsn kommune følger opp de vedtak som ligger i budsjettet. I de tilfellene hvor det ikke følges opp er det utenforstående forhold som inntreffer som kommunen vanskelig greier å ta høyde for. Dette kan for eksempel være protester og innsigelser fra grunneier.

Konklusjon vedrørende oppfølging av budsjettvedtak er at det er funnet i orden.

9. ANBEFALINGER

IHK har én anbefaling å komme med til Vefsn kommune. Kommunens arbeid for øvrig vedrørende oppfølging av politiske vedtak fungerer meget godt. Ved eventuelle utsettelse eller overskridelser er kommunens administrasjon rask med å få informert politikerne om de uforutsette hendelsene som er kommet til.

Anbefalingen gjelder å gi revisjonen og KU underretning om vedtak som ikke er gjennomført eller kan gjennomføres, jfr. KU-forskriften § 4 angående KUs tilsynsansvar med hele kommunens forvaltning.

10. KOMMENTAR PÅ FORELØPIG FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

IHK oversendte forvaltningsrevisjonsrapporten til Vefsn kommune den 18/6-07, og mottok svar fra rådmann datert 4/7-07, jfr. vedlegg 8.

Rådmannen sier i sin tilbakemelding på foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport at:

“Rådmannen har gjennomgått den foreløpige rapporten og meddeler med dette at jeg ikke har noen merknader/tilbakemeldinger i forhold til det som kommer fram i rapporten.”

Rådmannen og hans ansatte har lagt ned et godt arbeid for å følge opp de henvendelser IHK har kommet med til dem. Det er mye arbeid og underlagsmateriale i forvaltningsrevisjonsprosjektet som ikke fremkommer i forvaltningsrevisjonsrapporten.

Vi takker rådmannen og hans ansatte for god og positiv oppfølging av IHK sine henvendelser i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Vedlegg 6: Undersøkelser vedrørende saksbehandling

Dette er et vedlegg for å kunne dokumentere hvor vi har hentet de enkelte undersøkelsene i fra.

Oppfølging av vedtak i kommunestyre:

a) Stikkprøve om saker blir liggende hos saksbehandler:

Navn/saksbehandler	Funn
Leif. M. Aas	Ingenting, sakene avsluttet, saken behandlet i kommunestyret, behandlet i kommunestyret 19/3-2003.
Atle Lien	Ingenting, diverse saker behandlet i kommunestyret, blant annet ½-2006, beredskapsplan godkjent. 5 saker ferdigbehandlet, merket A.
Irene Bergsnev	Ingenting, ble sjekket nærmere da den var merket B, saksnummer i Kst. 06/1690. Samarbeidsavtale Vefsn bibliotek og grunnskolene, behandlet i kommunestyret 13/9-2006.
Gunnar Valla	Ingenting. Sakene går til Planutvalget, ikke til kommunestyret. De stopper der, arbeider etter P&B-loven.
Guro Volden	Ingenting. Kulturelle skolesekken, fylt opp. Behandlet i kommunestyret 21/11-06. Lagt opp til videre utredning. Den er nå ferdig, ny sak på tur til formannskap og kommunestyret.
Stein Langmo	Ingenting. I orden.
Per H. Pedersen	Ingenting. Areal og fradelingssaker. Alt i orden, status A. på alle sakene. Følges opp i ettertid.
Asle Tveiti	Ingenting, en sak 00/163. I orden, oppfylt inklusiv i prosjekt/økonomiplan
Aud Juliussen	Ingenting. Sakene tilbake til da hun var barnehagekonsulent.
Morten Skog	Ingenting. Sakene i orden.

b) Oppfølging av vedtak i kommunestyre:

Saksnummer	Kommunestyre	Saken dreier seg om	Funn
Saksnr. 45/06	Møte 19/4-2006	Omgjøring av prosjektstilling i barnevernstjenesten	Ingenting. I orden, oppretting av stilling vedtatt.
Saksnr. 58/06	Møte 19/4-2006	Egenbetaling for trygghetsalarmer	Ingenting. I orden.
Saksnr. 66/06	Møte 31/5-2006	Revisjon av arbeidsreglement og arbeidsavtale	Ingenting. I orden. Gått ut melding til alle driftsenhetsledere.
Saksnr. 71/06	Møte 31/5-2006	Egenbetaling for trygghetsalarmer	Ingenting. I orden. Spørsmål om utvidelse, sette ned prisene på trygghetsalarmer. Vedtak om at egenandel opprettholdes.
Saksnr. 140/06	Møte 22/11-2006	Utbygging av Baustein næringsområde	Ingenting. I orden. Godkjenner utbetaling på kr. 650.000.
Saksnr. 144/06	Møte 22/11-2006	Utvidelse av den kulturelle skolesekken	Ingenting. I orden. Brev gått til RKK Planer for 2007/2008 lages av RKK.
Saksnr. 149/06	Møte 22/11-2006	Vefsn folkehøgskole svømmebasseng søknad om forskuttering av spillemidler	Ingenting. I orden. Avslag. Brev gått til Vefsn folkehøgskole
Saksnr. 33/07	Møte 18/4-2007	Kommunalt treningstilbud i forhold til private treningstilbud – selvkostberegning Kippermoen idrettssenter	Ingenting. I orden. Prisene er endret etter vedtak

Oppfølging av vedtak i formannskap:

Saksnummer	Formannskap	Saken dreier seg om
Saksnr. 187/06	Støtte til demensaksjon.	Ingenting, vedtak om støtte med kr. 5000,- med følgebrev.
Saksnr. 119/06	Tilskudd Galleria kunstfestival	Ingenting, vedtak om støtte med kr. 25.000,- med følgebrev.
Saksnr. 137/06	Økologisk matfestival	Ingenting, vedtatt støtte med kr. 30.000,- med følgebrev
Saksnr. 180/06	Barnehagetomt	Fortsatt under behandling, reguleringsendringer mv.
Saksnr. 12/07	Tilskudd Galleria kunstfestival	Ingenting, vedtak støtte med kr. 25.000,- med følgebrev
Saksnr. 48/07	Fradeling våningshus jordlovsbehandling	Saken går videre. Sendt ut på høring til relevante instanser, svar begynner å komme
Saksnr. 52/07	Tomtepris – Campingvegen – barnehagetomt	Saken går videre. Formalitetene går etter de rutiner som er for slike saker
Saksnr. 54/07	Avtale om utplassering av ”infokiosk” på Kippermoen idrettssenter	Ingenting. I orden. Infosenter utplassert.
Saksnr. 56/07	Dekning av deltakeravgift, ungdommens kulturmønstring	Ingenting. I orden. Brev gått ut med støtte.

Vedlegg 7: Blir vedtak i budsjettet fulgt opp?

I kommunestyrets vedtak av budsjett 14/12-2005 for 2006 ble følgende driftsutgifter vedtatt økt i møtet:

Vedtak	Økning	Midler brukt i 2006/Oppfølging av vedtak i budsjettet
Nattbasen	Kr. 1.000.000	I orden. Beløpet er brukt på nattbasen, med tillegg kr. 450.000,- fra hvert av omsorgsdistriktene.
Kompetanseløftet i grunnskolen, kompetanseutvikling lærere	Kr. 300.000	I orden, administrativt vedtak om budsjettregulering med midler fordelt til de enkelte skolene.
Jordmorstilling	Kr. 150.000	I orden, jordmor 55% stilling, lønn 180.675,- inkl. sosiale kostnader.

Diverse drifts- og investeringsprosjekter i budsjettet for 2006:

Tittel	Kostnadsberegnet i 2006 budsjett	Midler brukt i 2006/Oppfølging av vedtak i budsjettet
IT i skolen – prosjekt 052A	Kr. 1.700.000	I orden. Brukt kr. 1.665.000,-.
Ombygging av Vefsn sykehjem prosjekt 001A	Kr. 2.000.000	I orden. Det ble brukt kr. 265.952,- på planlegging og tilstandsrapport. Da prosjektet ble mye dyrere enn planlagt ble det vedtatt å nedsette en arbeidsgruppen, jfr. møte i f.sk. 29/8-06.
Sammenkobling av Mosjøen og Drevja vannverk – prosjekt 078C	Kr. 4.000.000	I orden. Brukt kr. 3.049.891,-. I følge mail fra driftsenhetsleder Harald H. Hammer ble prosjektet med sammenknytning av vannverk rett og slett rimeligere enn antatt.
Botiltak rusmisbrukere – prosjekt 210A	Ingen beløp oppgitt, byggestart ettersommeren 2006.	Delvis i orden. Brukt kr. 787.381,- til arkitekt og prosjektleder. Men noe byggestart er ikke kommet i gang. I juli 2007 viser det seg at det blir foretatt mindre vesentlig reguleringsendring slik at byggestart ikke blir før sensommeren eller høsten. Administrativ behandling hvor planutvalget får orientering.
Vann- og avløpsanlegg for eksisterende bebyggelse Aufles – prosjekt 040C	Kr. 600.000	Ubrukt. På Aufles var det i følge driftsenhetsleder Harald H. Hammer en grunneier som har satt seg i mot. Men sommeren 2007 inngikk kommunen en avtale med Statens vegvesen hvor ledningen blir lagt i ny trase utenom grunneier.